

Чуприна Н.В.*к.т.н., доцент**Київський національний університет
технологій та дизайну*

СПЕЦИФІКА ДИЗАЙНУ КОСТЮМА В УМОВАХ ІНДУСТРІЇ МОДИ

Анотація. *Галузь дизайну костюма повільно, але впевнено нарощує свою силу. Розв'язати питання естетики сучасного костюма (а значить, і формування у широких верств населення високого естетичного смаку) у широкому розумінні цього слова здатні, в першу чергу, промислове проектування й виробництво, які лежать в основі індустрії моди.*

Ключові слова: *мода, модний продукт, модний стандарт, ансамбль, модні тенденції, модні лінії, художник-модельєр, індустрія моди*

Аннотация. *Чуприна Н.В. Специфика дизайна костюма в условиях индустрии моды. Отрасль дизайна костюма медленно, но уверенно наращивает свою силу. Решить вопросы эстетики современного костюма (а значит, и формирования у широких слоев населения эстетического вкуса) в широком смысле этого слова способны, в первую очередь, промышленное проектирование и производство, которые лежат в основе индустрии моды.*

Ключевые слова: *мода, модный продукт, модный стандарт, ансамбль, модные линии, художник-модельер, индустрия моды*

Annotation. *Chouprina N. Specific of design of suit in the conditions of industry of fashion. Industry of design of suit slowly, but confidently grows the force. To untie the question of aesthetics of modern suit (and forming at the wide layers of population of high aesthetically beautiful taste) in the wide understanding of this word capable, above all things, industrial planning and production, which lie in basis of industry of fashion.*

Keywords: *fashion, fashionable product, fashionable standard, ensemble, fashionable tendencies, fashionable lines, designer, industry of fashion*

Постановка проблеми. В наш час все швидко змінюється: з'являються нові технології та матеріали, виникають нові форми спілкування та філософія життя. Формується й інший погляд на моду, стиль та на одяг взагалі. Сучасна людина пред'являє до костюма більш високі вимоги, хоче, щоб він відрізнявся справжньою красою й високим ступенем зручності. У зв'язку із цим важливу роль у підвищенні якості промислових виробів відіграє естетичний фактор. Оскільки костюм і людина є нерозривним цілим, костюм повинен бути життєздатним, тобто зручним, практичним, красивим, елегантним. Ці якості закладаються творцем вже в його первісний задум та доводяться до довершеності під час матеріалізації костюма як модного продукту та розповсюдження його естетики як модного стандарту в суспільстві.

Зв'язок роботи з науковими програмами. Мода як системне явище, включає в себе об'єктивні фактори, особливі стани суспільної свідомості, специфічні форми поведінки людей та відповідні їм культурні зміни та форми. Все це в комплексі й обумовлює системний характер моди як суспільного явища. Поняття «мода» тісно пов'язане з такими категоріями як «модна поведінка», «модна свідомість», «модна особистість», «модні санкції», «механізм моди». Підхід до моди як до особливого механізму, що впливає на культуру, родить можливою постановку питання про широкі соціокультурні функції моди, пов'язаних з розвитком тих галузей культури, до вона діє. Це сприяє подоланню поширених поглядів на моду як на явище, в соціальному та культурному відношеннях мало важливе, а також дозволяє дати об'єктивну оцінку суспільній значущості цього явища.

Мода виходить за рамки кожного з фрагментів людської та соціальної реальності, яку розділяє на частини вивчення окремими науками. Це явище цілісне та універсальне, воно існує в найрізноманітніших галузях життєдіяльності людини: естетичній, економічній, психологічній, культурознавчій і т.д. Мода належить, перш за все, не світу речей, а світу людей, оскільки самі собою речі не змінюються під впливом моди, їх змінюють люди, які надають їм значень для взаємодії між собою та культурою.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Як підкреслюють більшість дослідників, проблем, пов'язаних з виробництвом модного одягу масового попиту, дуже багато. При цьому інтерес для виробництва представляють стабільні риси моди, практицизм моди, щось фундаментальне, не здатне зникати швидко. При цьому важливо зрозуміти, у чому полягає суб'єктивізм і об'єктивізм моди, як впливає на моду темп життя, і т.д. Мода і промисловість мають загальні закони розвитку: ускладнюється мода, ускладнюється і технологія промислового виробництва. Переважна ж більшість людей прагне до унікальності, до вираження свого образного «Я» у костюмі. Тому автори деяких досліджень в галузі вивчення процесу проектування костюма відзначають, що найбільші труднощі проектування масового одягу полягають у тому, як сполучити гармонійну образність, закладену в стандартному виробі, зі здатністю костюма до вираження індивідуальності. Усе це диктує визначену

Надійшла до редакції 19.10.2011

сучасну методику в підходах до проектування костюма в умовах масового виробництва. У попередніх дослідженнях науковців та оглядово-аналітичних розробках дизайнерів-практиків стверджується, що результатом правильно організованого процесу художнього проектування в умовах промисловості є продукт дизайну – виріб, оптимально вирішений з погляду технології, економіки, естетики і маркетингу. Дизайн і суспільство знаходяться в прямому зв'язку, тому що суспільство дає соціальне замовлення на виробництво виробів визначеного характеру, новизни, сучасності чи матеріалів зручності використання, якості виготовлення, рівня цінових потреб, своєчасності появи на ринку. [1] Дизайн у костюмі безпосередніше, ніж інші види творчості, відчуває на своїй кінцевій продукції практичний вплив стилетворюючих процесів, що виявляються зв'язаними не тільки з творчістю самого дизайнера, але і з характером виробництва, зі смаками і ціннісними орієнтаціями споживачів, з темпами морального устаріння елементів костюма, і т.д.

Мета роботи. Головною метою цієї роботи є визначення теоретичних та художньо-практичних аспектів існування та розвитку дизайну костюма, з одного боку як витвору мистецтва та відображення проектного образу особи, якій він належить, а з іншого боку – як матеріального результату проектно-виробничої діяльності індустрії моди, направленої на формування, виробництво та розповсюдження модних продуктів та стандартів у сучасному споживчому суспільстві.

Основна частина. У формуванні гармонійно розвиненої особистості особливе місце займає естетичне сприйняття – сприйняття світу, життя і всього, що нас оточує. Виховує ж цей естетичний світ саме мистецтво, воно торкається його струн і породжує почуття прекрасного. [1] Найважливішою складовою частиною предметного світу є костюм - засіб естетичного виховання особистості. Виразний, образно вирішений костюм сприяє розкриттю внутрішнього багатства людини, його індивідуальних переваг. Діяльність художника в області костюма має багато специфічного, не властивого іншим сферам творчості. Мистецтво костюма характеризується конкретністю.

Для створення костюма (одягу, взуття, аксесуарів) використовуються найрізноманітніші матеріали, наділені різними якостями - кольором, фактурою, структурою, малюнком. Сучасний ритм життя значною мірою спрощує ставлення до одягу. Моду вже давно диктує молоде покоління, не обмежене питаннями втілення свої творчих задумів у життя. Тож, політ їх фантазії не знає кордонів і визначається лише мріями та власними потребами. Тому серед численних пропозицій модельєрів необхідно зупинити свій вибір на тих, які максимально «працюють» на рішення цього завдання. На щастя, сучасна мода, мода останніх десятиліть, дає широкий діапазон напрямків і стилів, що дозволяє кожному зробити вибір, що відповідає його індивідуальним вимогам. [2]

Не можна недооцінювати значення моди, адже вона відбиває весь стиль життя суспільства. Кожна людина змушена підкорятися її диктату, деякі роблять це добровільно й із захватом, інші ж пасивно й без-

думно, але так чи інакше людей поза модою не існує. Ті, хто вважають себе вільними від вимог моди, насправді просто старомодні, тобто їхній одяг відповідає модним канонам минулого років. Нерозумно вести непримиренну боротьбу з модними тенденціями, але також нерозумна й інша крайність - сліпе наслідування модним зразкам.

Чи народжуються ідеї нового сучасного костюма в лабораторіях великих модельєрів або їх підказує вулиця, процес створення моди, що є частиною матеріальної культури суспільства й відображаючи світоглядні й естетичні погляди людей, надзвичайно складний. Дизайнер, що працює над створенням нової форми костюма, виступає одночасно в декількох якостях: він і художник - скульптор, живописець, прикладник, що народжує нову естетику, він і конструктор-технолог, здатний довести свої задуми до реалізації в матеріалі, він і психолог, що допомагає людям відбити через одяг свої внутрішні якості й набутити впевненості в собі, і навіть, якоюсь мірою, режисер, що пропонує людині - носію костюма щораз новий образ, а разом з ним і новою поведінковою роллю.

На питання, де народжується мода, кожен, практично не замислюючись, відповідь - у Парижі. І відповідь ця у значній мірі правомірна, тому що столиця Франції давно вже втримує звання й столиці світової моди. Саме тут перебувають будинки моди самих знаменитих модельєрів світу, так званих кутюрє. Кілька десятків блискучих творців моди об'єднані в асоціацію «Haute couture» (у перекладі із французького - високе шиття), всі вони трудяться в славу паризької, а точніше світової моди, будучи при цьому представниками різних національностей. [2]

Моделі «Haute couture» ще не мода, а квінтесенція майбутньої модної лінії. Ідеї, закладені в них, значно спрощуються, переробляються з урахуванням можливостей масового виробництва й стають доступними широкому колу споживачів. Напрямок розвитку сучасного костюма, орієнтованого на промислове виробництво й розрахованого на масового покупця, називається «pret-a-porter», що переводиться із французької як «готове плаття». Покази колекцій «pret-a-porter», які, до речі, також проводяться двічі в рік у Парижі, і визначають особа сучасної світової моди [2].

Зі сказаного стає очевидним, що мода, формуючись на паризьких і світових подіумах, переробляється відповідно до вимог промислового виробництва, виходить на вулиці й опановується масами. Однак було б несправедливим стверджувати, що цей шлях виникнення нової моди єдино можливий. В історії костюма відомі приклади зворотної послідовності, коли сама вулиця породжувала ідеї нового костюма й надихала модельєрів на створення колекцій, особливо «Haute couture». Виходячи з вищесказаного, можна зробити висновок, що мода – це художньо-декоративне мистецтво. На сьогодні найбільш модні тенденції вбрання відображаються не в літературі, живописі чи кіно, як це було раніше, а на сторінках журналів та альбомів, присвячених дизайну, а також під час показів колекцій відомих дизайнерів, щоб якомога краще наблизити пересічних людей до прекрасного.

Своєчасність такого вибору напрямку створення модних тенденцій підтверджується станом світової індустрії моди, яка за деякими оцінками, починаючи з 2000 року моди займає 5-те місце серед найбільш капіталомістких галузей сучасної економіки. Основною метою індустрії моди, зазвичай, вважають задоволення попиту кінцевих споживачів модного продукту – людей. Проте, слід відзначити, що в сучасному світі формування та розповсюдження уявлень про те, що вважається модним, давно не є стихійним і стало важливою галуззю економіки. Компанії, що займаються виробництвом, продажем та обслуговуванням модної індустрії, самі представляють собою величезну індустрію, що дає багатоміліардні прибутки, але вимагає таких же значних інвестицій.

Сучасна індустрія моди заснована на прогнозуванні та плануванні. Зміни у стилях одягу відомі вже за півроку - до його появи в магазинах, коли за результатами спеціальних демонстрацій нових зразків костюма журналісти-аналітики повідомляють про новинки та основні тенденції сезону.

Хоча українська індустрія моди переживає не найкращі часи, у дизайні костюма розробка нових сучасних модних тенденцій посідає дедалі більш провідне місце серед напрямків діяльності промисловості. З'являється багато цікавих авторських та перспективних колекцій, які вражають не лише українську публіку, а й світову.

Природно, що художник-модельєр, що прагне якомога точніше виконати своє завдання, повинен бути не тільки талановитим від природи, але й високоосвіченою людиною. Процес професійної підготовки модельєрів являє собою синтез різних освітніх циклів. З одного боку, майбутній дизайнер повинен отримати художню освіту, опанувавши відповідними знаннями й навичками, з іншого боку - йому потрібно вивчити такі навчальні дисципліни, як, наприклад, технологія швейного виробництва, конструювання й моделюван-

ня, матеріалознавство, які забезпечать необхідний рівень інженерно-технічної підготовки.

Висновки. Аналізуючи та підсумовуючи викладене вище, можна зробити такі узагальнення. Співставлення технічного та художнього проектування, що утворюють єдиний процес раціонального проектування в індустрії моди, створює в цьому комплексному процесі модний продукт з технічною доцільністю, наповнюючи його суспільним змістом та естетичною цінністю.

Крім того, художник, що працює в сфері створення сучасного одягу, має потребу в досить великій і глибокій інформації з області історії розвитку суспільства, мистецтва й костюма. Тільки комплексна підготовка може забезпечити високий рівень професіоналізму.

Подальший напрямок дослідження. В наш час високих технологій, нових відкриттів та постійного пошуку ідей, іноді виникає відчуття, що створити щось кардинально нове та неповторне майже неможливо, але сучасні молоді дизайнери та стилісти мають на меті довести зворотне. У сучасному дизайні костюма переважає демократичний імідж, в якому нечітко визначені соціальні рамки, розмиті контури між чоловічим та жіночим костюмом, діловим та повсякденним одягом, денним та вечірнім вбранням... Стилї, які раніше були чітко розділені, перемішуються, сплітаються, позичають одне одному певні деталі та образи. Сьогодні всі тенденції спрямовані на створення індивідуального образу, на створення мови одягу. Повертається та далека, забута символіка, яка розпочинає розмову про людину, її індивідуальність, характер та наміри. Це мова почуттів та світогляду, мова перевтілення внутрішнього в зовнішнє.

Література:

1. Ноем Райм. Элементы дизайна – М., ООО „Магма”, 2004.
2. Зелинг Шарлотта. Мода. Век модельєров. 1900-1999. Конеман 2000.